

Lag

om ändring av lagen om grundläggande utbildning

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) 48 §,

ändras 2 § 2 mom., 3 a §, 14 § 1 mom., 22 § 2 mom., 29 § 3—5 mom., 36 §, rubriken för 36 a § och 36 a § 1 och 6 mom., rubriken för 36 b § och 36 b § 1 och 3 mom., 36 d § 1 mom., 36 h §, 36 i §, 42 d § samt 46 § 1 mom.,

av dem 3 a §, 36 a § 1 mom. och 36 h § sådana de lyder i lag 163/2022, 29 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1498/2016, 29 § 4 och 5 mom., 36 d § 1 mom. och 36 i § sådana de lyder i lag 1267/2013, 36 § sådan den lyder i lagarna 477/2003, 1267/2013 och 163/2022, rubriken för 36 a § och 36 a § 6 mom. samt rubriken för 36 b § och 36 b § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 477/2003, 42 d § sådan den lyder i lag 959/2015 och 46 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1090/2024, och

fogas till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 477/2003, ett nytt 4 mom., till 7 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1288/1999, ett nytt 6 mom., till 15 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 477/2003, ett nytt 4 mom., till 18 §, sådan den lyder i lag 1090/2024, ett nytt 3 mom., till 29 §, sådan den lyder i lagarna 1267/2013, 1498/2016 och 163/2022, ett nytt 4 mom., varvid de ändrade 4 och 5 mom. och de nuvarande 6 och 7 mom. blir 5—8 mom., till 33 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1090/2024, ett nytt 5 mom., till 36 b §, sådan den lyder i lag 477/2003, ett nytt 1 mom., varvid de ändrade 1 och 3 mom. och de nuvarande 2 och 4 mom. blir 2—5 mom., till lagen en ny 36 c §, i stället för den 36 c § som upphävts genom lag 163/2022, till 37 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1444/2009 och 1090/2024, ett nytt 4 mom., till lagen en ny 41 a §, i stället för den 41 a § som upphävts genom lag 1235/2021, och till lagen nya 41 b—41 d § som följer:

2 §

Utbildningens mål

Utbildningen ska främja bildningen och jämlikheten i samhället, elevernas förutsättningar att delta i utbildning och i övrigt utveckla sig själva under sin livstid. Förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen ska dessutom främja en fysiskt aktiv livsstil.

3 §

Grunderna för att ordna utbildning

Närmare bestämmelser om sätten att ordna utbildningen på får utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 a §

Barnets bästa

Vid planering och anordnande av samt beslutsfattande om förskoleundervisning och grundläggande utbildning ska barnets bästa i första hand beaktas.

7 §

En registrerad sammanslutning eller stiftelse som utbildningsanordnare

Närmare bestämmelser om ansökan om tillstånd att ordna utbildning och om innehållet i ansökningarna får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Timfördelning och grunderna för läroplanen

Bestämmelser om de allmänna riksomfattande målen för den undervisning som avses i denna lag samt om hur den tid som används för grundläggande utbildning ska fördelas mellan undervisning i olika ämnen, ämnesgrupper och elevhandledning (*timfördelning*) utfärdas genom förordning av statsrådet.

15 §

Läroplan

Utbildningsanordnaren ska varje läsår utarbeta en på läroplanen baserad plan för undervisningsarrangemangen och arbetstiderna. Närmare bestämmelser om innehållet i planen och om meddelande om den får utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 §

Avvikande ordnande av undervisningen

Närmare bestämmelser om ordnande av ersättande undervisning eller om befrielse från deltagande i undervisningen får utfärdas genom förordning av statsrådet i situationer där en elev inte får undervisning i religion eller livsåskådningskunskap i enlighet med 13 § i denna lag, eller där det på det sätt som avses i 1 mom. i denna paragraf har bestämts att studierna delvis ska ordnas på något annat sätt.

22 §

Elevbedömning

Närmare bestämmelser om bedömningen av eleverna och deras framsteg i studierna får utfärdas genom förordning av statsrådet. Utbildningsstyrelsen kan meddela närmare föreskrifter

om bedömningen av elevernas studieprestationer och framsteg i studierna samt om de uppgifter som ska antecknas i betygen.

29 §

Rätt till en trygg studiemiljö

Utbildningsanordnaren ska i samband med läroplanen utarbeta och ge anvisningar om en plan för användningen av pedagogiska åtgärder, disciplinära åtgärder och säkerhetsåtgärder och om förfarandena i samband med dem. Utbildningsstyrelsen ska i grunderna för läroplanen ta in bestämmelser om hur denna plan ska utarbetas.

Eleven får inte använda telefon eller någon annan mobil enhet under lektionerna, med undantag för användning med lärarens tillstånd i inlärningssyfte eller, med rektorns eller lärarens tillstånd, för sin personliga hälsovård eller som sådant hjälpmedel som avses i 31 §.

I avsikt att främja den interna ordningen i skolan, ostörda studier samt trygghet och trivsel i skolan ska utbildningsanordnaren godkänna en ordningsstadga eller meddela andra ordningsbestämmelser som ska tillämpas i skolan eller på någon annan plats där undervisning ordnas. I ordningsstadgan eller ordningsbestämmelserna ska bestämmas hur telefoner och andra mobila enheter ska förvaras i situationer som avses i 4 mom. samt om hur de ska användas och förvaras under den del av arbetsdagen som inte är lektionstid.

Den ordningsstadga och de andra ordningsbestämmelser som avses i 5 mom. får innehålla sådana regler om praktiska arrangemang och ett korrekt uppförande som är behövliga för tryggheten och trivseln i skolan samt närmare bestämmelser om de föremål och ämnen som avses i 2 mom. och om deras användning och förvaring. Dessutom kan regler meddelas om hur skolans egendom får hanteras, hur skolans lokaler ska hållas rena och om hur man får vistas och röra sig i skolbyggnaden och på skolområdet.

33 §

Inkvartering

Närmare bestämmelser om de förmåner som hör till inkvarteringen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

36 §

Disciplin

En elev som försummat sina hemuppgifter kan åläggas att efter skoldagens slut under högst en timme åt gången utföra sina uppgifter under övervakning.

En elev som stör undervisningen eller i övrigt bryter mot ordningen i skolan eller gör sig skyldig till fusk kan ges högst två timmars kvarsittning eller en skriftlig varning. Om förseelsen är allvarlig eller om eleven fortsätter att uppföra sig olämpligt på ovan avsett sätt efter att ha fått kvarsittning eller en skriftlig varning, kan han eller hon avstängas för högst tre månader.

Vid kvarsittning kan eleven få utföra skriftliga eller muntliga uppgifter, övningar och uppgifter som stöder fostran, undervisningen och utvecklingen, står i rätt proportion till elevens gärning eller försummelse och är lämpliga för eleven med hänsyn till elevens ålder och utvecklingsnivå. Eleven kan även åläggas att sitta tyst under kvarsittningen. Kvarsittning får

inte ordnas så att eleven till följd av den blir tvungen att utebli från undervisning i enlighet med läroplanen eller någon annan plan som gäller skolans verksamhet.

36 a §

Förfarande i disciplinärenden och vid förvägrande av undervisning samt verkställighet av avstängning

Innan en elev ges kvarsittning, ges en skriftlig varning eller avstängs för viss tid, ska den handling eller försummelse som åtgärden grundar sig på preciseras, eleven höras samt annan behövlig utredning skaffas. Utbildningsanordnaren ska när den överväger ovan nämnda åtgärder beakta gärningens art samt elevens ålder och utvecklingsnivå. Innan beslut fattas om skriftlig varning eller avstängning för viss tid ska elevens vårdnadshavare ges tillfälle att bli hörd. I fråga om andra åtgärder enligt 36 § ska elevens vårdnadshavare underrättas, och om eleven förvägras undervisning enligt 36 c § ska dessutom den myndighet som sköter uppgifter i samband med verkställigheten av socialvården i den kommun där skolan är belägen underrättas vid behov. Beträffande avstängning för viss tid och skriftlig varning ska ett beslut meddelas och andra åtgärder enligt 36 § eller 36 c § ska registreras.

Närmare bestämmelser om rektorns och lärarnas beslutanderätt vid förordnande av kvarsittning, vid förordnande av kvarsittning enligt 36 § 1 mom. och 2 mom. och om åtgärder enligt 36 c § utfärdas genom förordning av statsrådet.

36 b §

Tillsägelse till en elev att avlägsna sig samt avlägsnande av en elev som uppför sig störande och äventyrlar säkerheten

En elev som stör undervisningen kan bli tillsagd att lämna klassrummet eller det utrymme där undervisningen ges för den tid som återstår av lektionen, eller från en skoltillställning.

Lyder en elev inte en tillsägelse att avlägsna sig enligt 1 mom. har rektorn och läraren rätt att avlägsna eleven från klassrummet eller ett annat utrymme där det ges undervisning, eller från en skoltillställning. Rektorn eller en lärare har också rätt att avlägsna en elev från skolans område, om eleven inte avlägsnar sig efter att ha fått veta att han eller hon avstängts från undervisningen enligt 36 c §.

Rektorn och läraren kan i situationer som avses i 1—3 mom. agera tillsammans eller var för sig. Maktmedelsredskap får inte användas för att avlägsna eleven. De åtgärder som avses i 1—3 mom. ska registreras. Om läraren eller rektorn använt sig av maktmedel ska han eller hon lämna en skriftlig redogörelse för händelsen till utbildningsanordnaren.

36 c §

Förvägrande av undervisning

En elev kan förvägras rätt att delta i undervisningen högst för den återstående arbetsdagen, om det föreligger en risk för att säkerheten för en annan elev eller en person som arbetar i skolan eller i ett annat undervisningsutrymme blir lidande av elevens våldsamma eller hotfulla uppförande eller om undervisningen eller därtill hörande verksamhet försätts orimligt mycket på grund av elevens störande uppförande. Eleven kan på ovannämnda grunder förvägras rätt att

delta i undervisningen också följande arbetsdag, om utbildningsanordnaren behöver tid för att planera elevens återgång till undervisningen och erbjuda eleven elevvårdstjänster och stödja en trygg återgång till undervisningen. Under den tid som eleven förvägrats att delta i undervisningen ska det som sådan elevvård som avses i 36 h § för eleven ordnas möjlighet till ett personligt samtal med elevvårdens psykolog eller kurator. Dessutom ska det för eleven ordnas sådant annat stöd som eleven behöver under den tid som eleven förvägrats att delta i undervisningen och när eleven återvänder till undervisningen. För eleven utarbetas en plan för att stödja återgången till undervisningen.

36 d §

Rätt att omhänderta föremål eller ämnen

Rektorn och en lärare vid skolan har rätt att tillsammans eller var för sig under arbetsdagen frånta en elev ett förbjudet föremål eller ämne enligt 29 § 2 eller 4 mom. eller ett sådant föremål eller ämne som eleven stör undervisningen eller inläringen med.

36 h §

Elevvård och tillsyn i samband med disciplinära åtgärder, tillsägelse till en elev att avlägsna sig samt förvägrande av undervisning

Utbildningsanordnaren ska se till att behövlig elevvård ordnas för en elev som fått en skriftlig varning eller som har avstängts för viss tid eller som har blivit tillsagd att avlägsna sig i enlighet med 36 b § 1 mom. eller som med stöd av 36 § c har förvägrats rätt att delta i undervisningen för resten av arbetsdagen och högst nästkommande arbetsdag. Eleven får inte lämnas utan tillsyn efter verkställigheten av de åtgärder som avses i 36 b § 1 mom. och 36 c §.

36 i §

Uppföljning av pedagogiska och disciplinära åtgärder samt säkerhetsåtgärder

Utbildningsanordnaren ska följa användningen av de åtgärder som avses i 35 a, 36 och 36 b—36 e § och deras utveckling.

37 §

Personal

Undervisning inom den grundläggande utbildningen kan under en lärares handledning även meddelas av en lärarstuderande.

41 a §

Tillsyn

Utöver vad som i 10 § i kommunallagen (410/2015) och i 6 § i lagen om förvaltning av utbildning som ordnas av staten och privata (634/1998) föreskrivs om regionförvaltningsverkets rätt att med anledning av klagomål övervaka anordnandet av utbildningen, kan

regionförvaltningsverket också av grundad anledning på eget initiativ undersöka om utbildningen har ordnats enligt vad som föreskrivs i denna lag eller med stöd av denna lag.

Vid undersökningar som företas på eget initiativ ska grunderna för god förvaltning iaktas och rättigheterna för de personer som direkt berörs av saken tryggas. På avgöranden som gäller tillsyn som utförs på eget initiativ och på delgivning av sådana avgöranden tillämpas bestämmelserna i förvaltningslagen (434/2003).

41 b §

Rätt att få uppgifter

Regionförvaltningsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att av utbildningsanordnaren avgiftsfritt få de handlingar som är nödvändiga för undersökning av ett klagomål eller för utförande av en sådan tillsynsuppgift som avses i 41 a §.

41 c §

Anmärkning och uppmärksamgörande

Om det vid tillsynen konstateras att utbildningsanordnaren vid anordnandet av undervisning eller utbildning har förfarit felaktigt eller underlåtit att fullgöra sin skyldighet och ärendet inte ger anledning till andra åtgärder, kan regionförvaltningsverket ge utbildningsanordnaren eller den som ansvarar för undervisningen en anmärkning med tanke på framtida verksamhet.

Om ärendet inte föranleder någon anmärkning eller andra åtgärder, kan regionförvaltningsverket fästa utbildningsanordnarens uppmärksamhet vid att undervisningen ska ordnas på behörigt sätt och att god förvaltningssed ska iaktas.

41 d §

Föreläggande

Om det upptäcks sådana brister eller andra missförhållanden i fråga om anordnandet av utbildningen som äventyrar elevens rättigheter eller om anordnandet av utbildningen i övrigt strider mot denna lag eller mot normer som utfärdats med stöd av den, får regionförvaltningsverket meddela utbildningsanordnaren ett föreläggande om att bristerna eller missförhållandena ska avhjälpas. När föreläggandet meddelas ska det anges en tidsfrist inom vilken behövliga åtgärder ska utföras.

Regionförvaltningsverket kan ålägga utbildningsanordnaren att iaktta ett föreläggande som avses i 1 mom. vid vite.

42 d §

Besvärsförbud

Ändring får inte sökas genom besvär i

- 1) en åtgärd enligt 36 § som gäller försummelse av hemuppgifter eller kvarsittning,
- 2) en åtgärd enligt 36 b § 1 mom. som gäller tillsägelse till en elev att avlägsna sig,
- 3) en åtgärd enligt 36 c § som gäller förvägrande av undervisning,
- 4) ett beslut som avses i 41 c §, eller
- 5) ett beslut av regionförvaltningsverket genom vilket begäran om omprövning som anförts i ett ärende enligt 42 c § har avgjorts.

Beslut av förvaltningsdomstolen i ett ärende som avses i 42 § får inte överklagas genom besvär.

46 §

Grundläggande utbildning för vuxna

I grundläggande utbildning enligt denna paragraf kan man delta efter att fullgörandet av den grundläggande utbildningen enligt 26 § 1 mom. har upphört. På grundläggande utbildning för vuxna tillämpas 2 §, 3 § 1 och 2 mom., 9 § 1 mom., 10, 12—15, 18 a, 19 och 20, 21, 22 och 29 §, 30 § 1 mom. samt 35, 37, 38, 40 och 41, 41 a—41 d, 42, 42 a—42 d, 43 och 44 §. Undervisning, läroböcker och andra läromedel, arbetsredskap och arbetsmaterial är avgiftsfria för den studerande. I sådan utbildning som på basis av ett beslut av kommunen eller samkommunen eller en bestämmelse som ingår i ett tillstånd enligt 7 § har ordnats vid en internatskola, har den studerande rätt till avgiftsfritt boende och till avgiftsfria, tillräckliga måltider varje dag. De som studerar på heltid har rätt till en avgiftsfri måltid de arbetsdagar då läroplanen förutsätter att den studerande är närvarande på ett utbildningsställe som utbildningsanordnaren anvisat. En studerande kan på de grunder som anges i 36 § 2 mom. ges en skriftlig varning eller avstängas för högst ett år. En läropliktig kan dock avstängas från läroanstalten för högst tre månader. Bestämmelser om fullgörande av läroplikten under tiden för avstängning för viss tid finns i 8 § i läropliktslagen. En studerande som har fyllt 18 år får välja mellan religionsundervisning och undervisning i livsåskådningskunskap.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2025. Lagens 2 § träder dock i kraft först den 1 augusti 2026.

Följande förordningar förblir i kraft när denna lag träder i kraft:

- 1) förordningen om grundläggande utbildning (852/1998),
- 2) statsrådets förordning om riksomfattande mål för utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och om timfördelning i den grundläggande utbildningen (422/2012).

Helsingfors den 23 maj 2025

Republikens President

Alexander Stubb

Undervisningsminister Anders Adlercreutz